Novela k dávce majetkové.

Dr. *Vilém Funk.*

Když před tím, než došlo k projednávání osnovy zákona o dávce z majetku a dávce z přírůstku na majetku, zaslán byl obsáhlý návrh vládní řadě odborníků k vyjádření a podání posudku „ve dvojím vyhotovení“ do osmi dnů, octla se jistě většina z nich v dilematu: mám a je možno podati posudek o tak obsáhlém a dalekojdoucím projektu v tak krátké lhůtě a s takovou prohloubeností a s uvážením, jak důležitost předmětu vyžaduje? A myslím, že i ti, kdož rozhodli se podati svůj posudek, ani nemohli zpracovati předmět tak, jak bylo by si přáti a jak jinak byli by asi učinili. Věc dělala také spíše dojem, že odborníci žádají se o vyjádření více pro to, aby se mohlo říci, že tato cesta byla zvolena, než pro to, aby očekáván byl dalekosáhlejší výsledek neb aby se zamýšlelo přiznati posudkům směrodatný vliv na dílo již hotové. Myšlenka zavedení daně byla skoro populární u některých, a nebylo jich málo, kteří viděli jen velké zisky válečných spekulantů nabyté na útraty společnosti, jež válkou trpěla, ano nescházela mínění, že vlastně přichází se s dávkou opožděně, že celá řada velkých kapitálů odplynula a že třeba toto opoždění nahraditi zavedením co nejrychlejším. Motivy k vládnímu návrhu (tisk 2267, str. 45 násl.), jež postavily se na krajní stanovisko hájené t. zv. „sociálně-politickým vedlejším účelem daňovým“ Ad. Wagnera, jsou věrným obrazem tehdejších názorů velké části veřejnosti: „Sociální svědomí ukládá přímo jako jeden z hlavních úkolů, aby dávka z majetku energickým zásahem do soukromohospodářských poměrů opravila a vyrovnala účinky, které převrat v hospodářské výrobě a oběhu statků během války v rozdělení příjmů a jmění vyvolal.“ „Intensivní zdanění, zejména ve vyšších třídách majetkových, znamená silné ztenčení reálního, během války nahromaděného jmění, avšak to jest právě postulátem sociálního svědomí, které vláda s právním přesvědčením národa a Národního shromáždění jako jeho representanta za vlastní přijímá.“ „Nový řád hospodářský, jenž

kategoricky žádá pracovati a šetřiti, nemůže klidně snésti třídy kapitalistů, žijících jen z důchodu vlastního jmění . . .“

Byla to hesla v době tehdejší velmi populární, a když doplněna byla neméně populárními hesly národohospodářskými líčícími výhody, jež vzejdou po použití dávky ke stažení bankovek pro zvýšení kupní síly zbytku jmění atd., a po stránce státně-finanční výhodami z použití výnosu dávky pro splacení části dluhů státních — není divu, že usilováno o to, aby pokud možno nejrychleji stalo se skutkem zavedení materielní dávky z majetku. Návrh vypracovaný minister. radou Drem Fuxem byl jistě dílem, jaké ne vždy uvykli jsme viděti v řadě tisků sněmovních, dílem právnicky důkladným. Oceniti je možno tím více, že nemělo po většině po ruce osvědčených vzorů. Literární diskuse*) doby válečné, jež již od r. 1915 věnovala materielní dávce majetkové širokou pozornost, podávala hojný pramen k úvahám o účelnosti a prospěšnosti dávky a tu nemohu si upříti posudku, že nebylo dosti zřetele věnováno závažným námitkám proti dávce takové a že vládní předloha jinak tak důkladně zpracovaná orientovala se příliš jednostranně pro dávku. Ve výboru, jemuž určeno zpracování vládní osnovy, bylo několik osvědčených pracovníků národohospodářských, avšak výbor pracoval pod nátlakem snah po urychlení. Při podpisu uvedeny ve vlastnoručním listě presidentově vážné obavy, že nedostatek osvědčených vzorů a rychlost projednávání může při provádění způsobiti nepředvídané obtíže a nesrovnalosti, jež bude možno případnou novelisací včasně zmírniti. Také záhy vidělo se, jakmile docházelo ku vtělení zákona ve formu platebních rozkazů a začaly dospívati splátky, jak těžké břemeno bylo v této formě uvaleno. Nebylo by dnes jistě nesnadno — ano velmi vděčno — posuzovati se stanoviska kritického, zda zavedení materielní dávky majetkové tak značné, počítající s fiktivním přírůstkem, bylo prostředkem voleným právě nejšťastněji a zda očekávané výhody se splnily nebo splní a zda nebudou výsledky neúměrné velkým nevýhodám, jež z tohoto radikálního opatření vzejdou. Však kritik měl by tu nesnadnou posici kritika Kolumbova pokusu s vej-

*) V diskusi této vyslovují se „pro“ dávku jednou pro vždy zejm. Jastrow, Gothein, Jaffé, Federn, Goldscheid a j. v., proti Dietzel, Lotz, Eulenburg, Ballod, Schullern-Schrattenhofen, Bernard, Friedberg, Ettinger a j. v.

cem. Podávat ex post kritiku není také účelem tohoto článku, který chce podati pouze přehled a důvody toho, co stalo se s novelou k dávce z majetku, jež vyhlášena zákonem z 21. prosince 1923 č. 6 ex 1924 sb. zák. a nař. a nabyla platnosti dne 8. ledna 1924.

Novelisování mělo bezprostřední příčinu v změněných hospodářských poměrech oproti poměrům v době uzákonění dávky. Jejím účelem byla, jak uvedeno, také náprava měny a její výše počítala s korunou v době, kdy činila kolem 8 centimů (7·75). V době, kdy se začala dávka platiti, stoupl kurs koruny na 18·15 a je dnes celkem stabilisován na 16. Výměra dávky dála se za hospodářských poměrů zcela jiných, v době vysoké konjunktury. Dnes ceny ty značně poklesly v souvislosti se vzestupem koruny. Logickým důsledkem toho bylo změniti i výměru dávky. To jsou asi hlavní důvody vládní předlohy č. 4191 a zprávy výborové č. 4350. Vládní předloha také doznává chyby, jež staly se při oceňování majetku orgány vyměřujícími, a mezery, jež objevily se při provádění zákona. Zpravodaj sněmovny poslanecké uvedl, že jest logickou nutností a kategorickým příkazem jak v zájmu existence poplatníků, tak v zájmu státních financí, aby se zákon o dávce změnil. V základě tónem stejným, byť i v různých toninách dle stran a národností, nesly se i vývody ve sněmovně.

Novela nepřiklonila se k možnosti změny celé struktury zákona s odůvodněním, že tím by přišla nazmar práce více než $1^1/_2$ roku trvající a že nebylo by možno věnovati péči běžným agendám daní přímých. Zvolena pouze cesta úlev za současného zachování struktury původní. Jen v málo bodech doplněny některé mezery zákona původního.

Nejpodstatnější část úlev tvoří slevy na dávce, jež poskytují se ve zvýšené míře na dávce z přírůstku jakožto více tísnivé. Při stanovení jich vzat zřetel na poměr k způsobilosti platební, patrné ve výši majetku tak, že poskytují se měrou větší při majetku menším.

Úbytek finanční z provedení slev odhaduje návrh vládní na $1^1/_2$ miliardy, připouští však, že bude případně vyšší. Vzhledem k tomu, že celkový výnos dávky odhadován na více než 10 miliard, snížil by se výnos celkový po slevách na obnos něco přes $7^3/_4$ miliardy.

*

Slevy možno rozděliti ve dvě skupiny: 1. Slevy obligatorní zákonem samým stanovené, 2. slevy, jež za podmínek základních, zákonem všeobecně vytčených, mohou poskytnouti úřady finanční (slevy administrativní).

Ad 1. Slevy obligatorní vztahují se jednak k dávce z majetku (§ 1), jednak k dávce z přírůstku majetku (§ 2). Sleva na dávce z majetku nemá povahy všeobecné, nýbrž obmezuje se jen na případy, kde konečné jmění nepřevyšuje 50.000 K. Sleva činí zde 50%, t. j. polovinu dávky. Ježto zákon nerozeznává, má sleva místo jak u osob fysických tak i právnických.

Při dávce z přírůstku vylučuje se (§ 3) sleva, činí-li dávkou povinný přírůstek více než 200%. Obmezení toto navrženo vládní předlohou s odůvodněním, že zabrániti má, aby nedostalo se neodůvodněné slevy válečným zbohatlíkům. Rozpočtový výbor přijal vládní návrh, ač uznával, že pojem válečných zisků nelze vymeziti a jeho hranici přesně procentuálně vyjádřiti. Přírůstek povstal často způsobem jiným než válečným ziskem, tak případně i příliš značným oceněním v řízení ukládacím, zejm. při ocenění živého a mrtvého inventáře v hospodářství polním. Uváděny případy, jakožto časté, že poplatník, který neměl k 1. březnu 1919 žádného kapitálového jmění a nemovitý jeho majetek byl týž jako 1. ledna 1914, přece vykazuje přírůstek přes 200%, ačkoli zde, nehledě k ostatnímu, běží čistě jenom o fiktivní majetek. Rovněž uváděny jako velmi časté případy většího přírůstku na jmění než 200% při převodech nemovitostí všeho druhu, ať je to podnik průmyslový, dům nebo hospodářství polní atd. Na př. byl-li převeden majetek na manželku po smrti jejího manžela mezi 1. lednem 1914 a 1. březnem 1919, tu některými ukládacími orgány byl počítán majetek k 1. lednu 1914 jen polovinou své ceny, a k 1. březnu 1919 celou svojí hodnotou, a tím se stalo, že přírůstek je vykazován přes 200%, ačkoli tento majetek, tvořící jeden a týž celek jak 1. ledna 1914 tak 1. března 1919, se nezměnil. Tytéž případy se objevily při převodech s otce na syna, dceru a pod. Rovněž se došlo k přírůstku nad 200%, kde na př. vázly dluhy na nemovitostech ve stejné výši k 1. lednu 1914 jako k 1. březnu 1919. Vzhledem k těmto případům vyslovil výbor požadavek, aby finanční správa v případech takových a jim podobných cestou administrativní zjednala nápravu. Se stanoviska vyšší

aequity lze sice zásadu tu schvalovati, ale představoval-li si rozpočtový výbor provedení její v provozovacím nařízení, přehlédl, že opatření cestou nařizovací provedené způsobilo by — vzhledem k tomu, že zákon v § 3 bezvýjimečně vyslovuje, že slevy při přírůstku 200% převyšujícím nejsou přípustny — porušení § 55 ústavní listiny, kde připouští se cesta nařizovací jen ku provedení zákona a v jeho mezích. Nařízení takové bylo by zřejmě contra legem. Chtěli-li zákonodárcové provedení zásady této docíliti, měli jistě možnost uděliti takové zmocnění moci výkonné v zákoně samém, podobně jako učinili v § 5 (dále uvedeném). Přes to však chce, jak jsem doslechl, vyhověti vláda požadavku tomu v plném rozsahu v provozovacím nařízení.

Tam, kde není přírůstek vyšší než 200%, odstupňovány slevy dle výše jmění počátečního od 5—50%.*)

Aby poplatníci, kteří mají počáteční a konečné jmění do 50.000 Kč, neobdrželi 50% slevu na dávce z přírůstku na majetku dvakráte, stanoveno v § 2, odst. 2, že sleva na dávce z přírůstku jest vyloučena v případech, kde konečné jmění, základna to pro dávku z majetku, nepřesahuje 50.000 Kč.

Ve výboru rozpočtovém i v plenu podána řada návrhů na změnu cifer a škály, zejména žádáno zvýšení obnosu 50.000 Kč na 100.000 Kč (návrh posl. Windirsche a posl. Bobka)**), jež však vesměs byly zamítnuty.

Provedení slev stane se z úřední moci. Tam, kde platební rozkaz již byl doručen, opraví se zvláštním vyroz-

*) Dle stupnice v § 2 uvedené, zmenšuje se dávka z přírůstku při počátečním jmění

.....	do	50.000	Kč	o	50%
od 50.001	Kč „	100.000	„	„	45%
„ 100.001	„ „	200.000	„	„	40%
„ 200.001	„ „	300.000	„	„	35%
„ 300.001	„ „	400.000	„	„	30%
„ 400.001	„ „	500.000	„	„	25%
„ 500.001	„ „	600.000	„	„	20%
„ 600.001	„ „	700.000	„	„	15%
„ 700.001	„ „	800.000	„	„	10%
„ 800.001	„ „	1,000.000	„	„	5%

Počátečním jměním jest čistý majetek zjištěný k 1. lednu 1914 nebo v čas pozdější dle § 25 zák. o dávce (při přestěhování do tuzemska) neb obnos 5000 K, je-li počátečné jmění pasivní (§ 25 odst. 5 zák. o dávce.).

**) Srv. str. 1389 a násl. sten. protok.

uměním, proti němuž má místo stížnost do 30 dnů k zemskému finančnímu úřadu.

Ad 2. Zemský finanční úřad (t. j. v Č. a na M. zemské finanční ředitelství, ve Slezsku finanční ředitelství, na Slovensku generální finanční ředitelství, v P. Rusi hlavní finanční ředitelství) může povoliti slevu na dávce z majetku nebo na dávce z přírůstku případně na obou. Sleva neposkytuje se ex officio, nýbrž podmíněna jest žádostí strany a má povolena býti pouze ve výjimečných případech tehdy, je-li vážné nebezpečí, že by zapravení dávky mohlo ohroziti poplatníka v jeho hospodářském podnikání nebo ve výživě jeho rodiny (§ 5).

Výši slevy novela přesně nevytýká a uvádí pouze, že může býti povolena „přiměřená", „částečná" sleva. Omezení přípustnosti slevy pouze při výši určitého maxima přírůstku v § 5 uvedeno není. Nebyla by tudíž sleva vyloučena i tam, kde přírůstek činí více než 200% počátečního jmění.

Lhůta k podání žádosti nebyla novelou stanovena, ač stanovení takové by se jistě bylo doporučovalo, nemají-li vzejíti zmatky.

V rozpočtovém výboru bylo poukazováno na to, že by dle tohoto paragrafu mohlo dojíti k obcházení zákona o dávce z majetku a přírůstku, na př. při podnicích, které rozličným způsobem, třeba úmyslným úpadkem, by se chtěly vyhnouti dávce z majetku a přírůstku. V takových případech nebo podobných předpokládal rozpočtový výbor, že tohoto paragrafu užito býti nemůže, nýbrž že ho bude užito hlavně při poplatnících středních a malých a takových, kteří by opravdu mohli býti ohroženi ve své existenci. Zde měl rozpočtový výbor na zřeteli na př. katastrofy všeho druhu. V poslanecké sněmovně poukazováno bylo zejména na poměry na Slovensku, kde válka způsobila v okresích pohraničních zničení staveb a poškození lesů.

Zdá se mi, že předpis o administrativním poskytování slev, jistě plně odůvodněný, byl by v důsledcích svých získal, kdyby používání jeho nebylo bývalo ponecháno volnému uvážení, jež dle místa a poměrů vésti může k nestejnému posuzování, nýbrž kdyby stanoveno bylo jakožto obligatorní. Korektiv možné libovůle zmírněn bude ovšem tím, že dle § 5 odst. 2 vyhrazeno straně právo stížnosti, již podati dlužno do 30

dnů a k jejímuž rozhodování kompetentní jest ministerstvo financí.

Vedle slev poskytnuty úlevy další v § 6, 7, 9 a 11 ve směrech následujících:

1. Dle předpisů platných v době vydání zákona o dávce z majetku a přírůstku pro t. zv. dávku z přírůstku hodnoty nemovitostí, jež vybírána v Čechách, na Moravě a ve Slezsku jakožto dávka zemská a obecní, na Slovensku v některých městech jakožto dávka obecní byla osvobození od dávky této ve prospěch úplatných převodů na osoby, jež stály k převodci v určitém blízkém poměru, obmezena na užší kruh, než po unifikaci předpisů o této dávce, jež nastala v době, kdy zákon o dávce z majetku platnosti nabyl (zvl. vlád. nař. z 23./IX. 1920 č. 645 sb. a z 27. dubna 1922 č. 143 sb.). Tím vznikla nerovnost mezi těmi poplatníky, kteří předali nemovitost za úplatu před nabytím působnosti předpisů příznivějších (dle vl. nař. č. 645 před 5. říjnem 1920) a po něm. Převody starší zdaněny byly případně nejen dávkou z přírůstku majetku, ale i dávkou z přírůstku hodnoty nemovitostí, tedy v podstatě dvojí dávkou z téhož základu.

Tím vznikající dvojí zdanění přírůstku odstraňuje novela v § 6 na účet státu předpisem, že dávka z přírůstku hodnoty nemovitosti odečítá se od dávky z přírůstku na majetku na dotyčné nemovitosti zjištěného, stal-li se úplatný převod v době od 28. října 1918 do 4. října 1920*) inkl. s rodičů na děti (včetně nevlastní, přisvojené, nemanželské) a jich potomky, osoby s nimi manželství uzavírající aneb svazkem manželským spojené a při převodech mezi manželi a snoubenci. Úleva ta podmíněna žádostí poplatníka, již podati dlužno do 40 dnů po účinnosti novely (8. I. 1924).

---

*) Vl. nař. z 23. IX. 1920, č. 645 sb., jež převzato i do pravidel o dávce z přírůstku hodnoty nemovitostí (vl. nař. z 27. IV. 1922 č. 143), osvobozuje úplatné převody s rodičů na děti, též nevlastní, přisvojené a nemanželské, nebo jejich potomky, jakož i na osoby s nimi svazkem manželským spojené nebo manželství uzavírající, dále úplatné převody mezi manželi a snoubenci pod podmínkou, že sňatek bude uzavřen. Naproti tomu na př. v Čechách dříve osvobozeny pouze úplatné převody s předků na potomky a mezi manželi. Předán-li zde statek synovi a jeho manželce 1. IV. 1919, povinni byli zaplatiti vedle dávky z přírůstku majetku a z části připadající manželce dávku z přírůstku hodnoty, jež při převodu po 4. říjnu se více neplatila.

Kdo rozhoduje o odpisu, zda má místo stížnost a kdo o ní rozhoduje, novela nevytýká. Zda možno použíti § 40 zák. o dávce, jest pochybno, ježto předpis tento stanoví obdobné použití §§ 218–225 (se změnami v § 40 uvedenými) zák. o osob. přímých daních pouze při „ukládání“ dávky, kdežto v tomto případě jde eventuelně o odpis dávky již uložené.

2. Dle § 7 provedena změna § 6 zák. o dávce, dle něhož dary, poskytnuté po 1. srpnu 1914 odpočítávají se od jmění obdarovaného k 1. březnu 1919 (jmění konečného) a připočítávají se ku jmění dárcovu.

Motiv předpisu tohoto, jímž změněn původní vládní návrh zákona o dávce z majetku výborem, byl, aby nenastal případně značný zdanitelný příbytek u obdarovaného. Novela posunuje rozhodný den (1. srpen 1914) na počátek roku, jenž jest rozhodným, t. j. 1. ledna 1914. Motiv toho nevyčte se však ani z vládní předlohy, jež ostatně nejen na tomto, ale i jiných místech nikoliv v zájmu přehledu důvodů, jest kusá. Předloha uvádí pouze, že se tím vyhovuje četným přáním a že oprava uložení dávky provede se z povinnosti úřední. Zpravodaj uvedl, že je zde velká nespravedlnost a mezera v zákoně (str. 1340 st. prot.), aniž by podal bližší motivace. Patrně bylo zde důvodem, aby uvedena byla zásada § 6 ve shodu s terminem rozhodným pro odhad počátečného jmění, t. j. 1. lednem 1914.

3. Ze strany agrární bylo častým podnětem výtek, že dle § 9 odst. 2 č. 2 zák. o dávce nečítají se sice ke jmění dávkou povinnému práva, z nichž plynou pense a zaopatřovací požitky, však v ý m ě n k y, jež nejsou ničím jiným než zaopatřovacími požitky, této výhody nepožívaly. V § 8 novely vyjmuty proto i v ý m ě n k y z včítání ke jmění dávkou povinnému.

V případech pod 2. a 3. uvedených přezkoumá se uložení z p o v i n n o s t i ú ř e d n í, netřeba tudíž žádosti.

4. V § 11 poskytnuty částečné úlevy v p l a c e n í d á v k y, by polehčeno bylo poplatníkům přetíženým nejen placením dávky z majetku, ale i předpisy, případně několikaletých, zadrželostí na jiných daních.

Úleva záleží v tom, že tomu, kdo zaplatil nebo zaplatí do 60 dnů po vyhlášení (t. j. do 8. března) první čtyři splátky, totiž první tři splátky a 15% dávky (dle zásad § 55 zák. o dávce z majetku), tudíž část poměrně značnou, bude s placením $1^1/_2$

roku posečkáno a teprve po $1^1/_2$ roce se zbytek rozpočítává na 5 pololetních splátek.*)

5. Při poskytování hypotekárního úvěru pro účely dávky a za účelem zlevnění jeho poskytnuta v § 10 sproštění od poplatků: dluhopisů o hypotekárních zápůjčkách poskytnutých zemskými úvěrními ústavy k zaplacení dávky, dále knihovních zápisů a výmazných kvitancí.

6. Úroky z prodlení uvedeny na míru úroků takových u přímých daní, t. j. 7% místo 10%ních úroků v § 63 odst. 1 zák. o dávce uvedených. –

Novela znamená jen krok k polepšení, a snad nebudu špatným prorokem, řeknu-li, že bude jí následovati novela nová. Vynutí si ji prostě poměry a hospodářské důsledky, jež vystupovati budou stále příkřeji s postupem splátek.

Však zkušenosti nabyté s překotným uzákoněním dávky z majetku měly by býti výstražným příkladem pro to, co chystá

---

*) Tuto zásadu vyjadřuje § 11 novely způsobem značně komplikovaným. Přehledně vyplývá dosah tohoto předpisu z příkladu, který uvádí vládní návrh: Předpis dávky z majetku a přírůstku na majetku činí na př.: 7060 Kč — 15% = 6000 Kč, z toho podle § 55, odst. 2,

splátky.....	1.	1000 Kč,
	2.	1000 Kč,
	3.	1000 Kč.

Návrh zákona, váže míru úlev na jistou výši vykonaných plateb, má na mysli tento postup:

1. splátka.....	1000	Kč,
2. „	1000	„
3. „	1000	„
4. „	—	
5. „	—	
6. „	600	„
7. „	600	„
8. „	600	„
9. „	600	„
10. „	600	„
	6000	Kč.

Přihlíží-li se ke skutečnému efektu, jest to totéž, jako by byl poplatník, zaplativ — vedle 15% splátky — první tři splátky (3000 Kč), zapravil jich pět (à 600 Kč 5 × 3000 Kč), takže může platiti splátku 6. a následující podle nového rozdělení lhůt (5 lhůt à 600 Kč) teprve za $1^1/_2$ roku (od třetí do čtvrté, od čtvrté do páté a od páté do šesté vždy à $^1/_2$ roku) od splacení třetí lhůty.

se pro dobu nejbližší — reformu přímých daní. Koalice jest účelem národním, nemá však býti používána k tomu, aby bez dostatečné úvahy a rozvahy odhlasovalo se vše, ať to dobré či špatné, prostě „dle návrhu“.

❖ ❖ ❖

K 25leté paměti založení technologického musea pražského.

I.

V třenicích krajních živlů sociálních zrodily se a rostly obavy o střední stav a zvláště o stav živnostenský. Škarohlídové předpovídali zánik řemesel, malé výroby. Takových poplašných názorů využitkovávali s úspěchem agitátoři některých politických stran.

Nepopíratelně obavy oprávněny byly zvláště u nás i se stanoviska národnostního, neboť důsledky přistěhovalectví a rozmach cizích činitelů velkovýroby i rostoucí vliv cizího kapitálu stávaly se velice citelnými. Doznejme, že i dost nebezpečnými, zejména uváží-li se tu mocná patronance rakouské vlády, v tom směru jednostranně působící.

Také tu byly následky úpadku řemesel po stránce technické. Voláno po pomoci, jak toho vyžadovaly důležitost i zájmy středního stavu, v našem národě zvláště významného.

Na štěstí byli zde činitelé, kteří s politického stanoviska uznávali nutnost takové pomoci a ujali se kroků k ní směřujících.

Naděje v pomoc ochranářskými opatřeními živnostenského řádu okázala se brzo po jeho vydání klamnou. Z čeho vyplývala tíseň stavu? Z nepostačitelnosti způsobů výroby z příčin technických i obchodních, z nedostatků odborné inteligence i kapitálu. Stalo se tedy heslem — zvelebiti provozování živností. Povznesení živnostenského stavu stalo se předmětem jednání v sněmech, v komorách i jiných veřejných činitelů.

Na popud z říšské rady vzešlý zahájena ministerstvem obchodu zvelebovací akce r. 1892 a pověřeno jejím prováděním již mnoho let stávající technologické museum ve Vídni. Začala akce státní — to znamená centralisaci —, prováděná ve Vídni — to zase znamená němectví. A tak se v tomto počinu opět ukázaly ty nešťastné poměry závislosti na vládách rakouských.

Tovární výroba vyrostla stroji, tedy hledalo se pomoci i řemeslu zaváděním strojů v jejich dílny. Ve Vídni zřízena r. 1893 stálá výstavka strojních pomůcek, při nichž tenkráte byla ještě velice choulostivá otázka vhodného pohonu. A co v Čechách? Výstavky pomůcek podnikané komorami budily se zdarem zájem pro věc.